

**NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE
EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI
PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM**

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 1/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI

PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM

IZDELALI	PREGLEDALI	ODOBRILLO POSLOVODSTVO	SKRBNIŠTVO
Fanka Učakar-Mihelič E-žig ustvarjen za: Fanka Učakar-Mihelič fanka.ucakar.mihelic@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	Samo Popek E-žig ustvarjen za: Samo Popek Samo.Popek@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	Matija Bitenc E-žig ustvarjen za: Matija Bitenc Matija.Bitenc@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 24.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	Služba za investicije
Marko Ličen E-žig ustvarjen za: Marko Ličen marko.ličen@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	Matjaž Susnik E-žig ustvarjen za: Matjaž Susnik matjaz.susnik@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030		
Tadej Tanko E-žig ustvarjen za: Tadej Tanko tadej.tanko@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	Tina Galic E-žig ustvarjen za: Tina Galic tina.galic@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	Aleš Gruden E-žig ustvarjen za: Aleš Gruden ales.gruden@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	
Primož Hrastovšek E-žig ustvarjen za: Primož Hrastovšek Primož.Hrastovsek@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030	Franc Cimerman E-žig ustvarjen za: Franc Cimerman Franc.Cimerman@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 24.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030 Klemen Ferjancič E-žig ustvarjen za: Klemen Ferjancič Klemen.Ferjancic@plinovodi.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 23.04.2026 Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030		

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 2/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

Na podlagi določil 9. in 12. člena Akta o ustanovitvi družbe PLINOVODI d.o.o., 92. člena Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21, 29/22 - ZUOPVCE, 121/22), 48. in 49. člena Sistemskih obratovalnih navodil za prenos plina (Uradni list RS, 41/25), predhodnega mnenja Sindikata delavcev družbe PLINOVODI d.o.o. z dne 09. 04. 2026 ter na podlagi sklepa 17. seje Posloводства družbe z dne 23. 04. 2026, izdaja Posloводство družbe PLINOVODI d.o.o. naslednje

NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM

NAMEN

1. člen

Namen tega navodila je določitev načina izračuna ekonomske upravičenosti priključitve na prenosni sistem glede na podano napoved uporabe priključka.

POJMI

2. člen

Izrazi, uporabljeni v teh navodilih, imajo enak pomen, kot izrazi, opredeljeni v vsakokrat veljavnem EZ-2, ZOP, SON, Pravilih, ki določajo postopek za dodeljevanje zmogljivosti prenosnega sistema za vstopne in izstopne točke znotraj Republike Slovenije ter drugih podzakonskih aktih. Za namen tega navodila imajo posamezni izrazi naslednji pomen:

Ekonomska doba je določeno obdobje v letih, v katerem ugotavljamo ekonomsko upravičenost priključitve.

Ekonomska upravičenost priključitve je tista višina vlaganja finančnih sredstev operaterja prenosnega sistema plina (v nadaljevanju operater) v priključek, ki zagotavlja donosnost najmanj v višini, kot znaša stopnja reguliranega donosa na sredstva operaterja.

Operativni stroški so predvideni dodatni stroški z obratovanjem ter rednim in investicijskim vzdrževanjem v zvezi z investicijo v priključitev glede na izkustvena merila s podobno energetske infrastrukturo.

Priključitev zajema investiranje v priključek in pomeni plinovod ali del plinovoda, vključno s potrebnimi zgradbami in opremo merilno regulacijske postaje (MRP) ali merilne postaje (MP) ter sistemom povezanih naprav, ki je namenjen povezavi prenosnega sistema in odjemnega mesta oziroma distribucijskega sistema.

Napoved uporabe priključka je vlogi za izdajo soglasja za priključitev navedeno obdobje in obseg uporabe priključka.

Sistemski tipski element (STE) je naprava, ki se uporablja pri tehnično tehnološki rešitvi priključevanja uporabnikov in je del prenosnega sistema. Sistemski tipski element tip I (STE-I) je sistemski tipski element za izstopno točko, pri katerih največji pretoki plina niso višji od 750 Nm³/h in je del prenosnega sistema. Sistemski tipski element tip V (STE-V) je sistemski tipski element za vstopno točko in je del prenosnega sistema.

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 3/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

UPORABA PREDPISOV

3. člen

Za izvajanje nalog, vezanih na ugotavljanje ekonomske upravičenosti priključitve na prenosni sistem, se uporabljajo tudi Slovenski računovodski standardi, EZ-2, ZOP, SON, predpisi Agencije za energijo in drugi predpisi, ki določajo pogoje za priključitev in prenos plina.

UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI

4. člen

Ekonomska upravičenost se ugotavlja na podlagi podatkov, ki veljajo na dan prejete popolne vloge za izdajo soglasja za priključitev uporabnika na prenosni sistem plina.

Vrednost priključitve

Vrednost priključitve se oceni na podlagi pretočno-tlačnih karakteristik iz vloge za izdajo soglasja za priključitev in na podlagi tehnično tehnološke rešitve za priključitev uporabnika na prenosni sistem. Operater oceni vrednost priključitve kot vrednost novogradnje, predelave ali rekonstrukcije plinovodnega objekta, ki zajema stroške umeščanja v prostor, projektiranje, pridobivanje upravnih dovoljenj in potrebnih stvarnih pravic ter stroške gradnje, priključitve in zaplinjanja. Upoštevajo se trenutne cene na trgu in podatki iz pogodb preteklih gradenj primerljivih objektov.

Vrednost priključitve mora vsebovati tudi predviden terminski načrt gradnje, kjer se prikaže poraba finančnih sredstev za izvedbo priključitve. V terminskem načrtu gradnje se navede datum predvidenega pričetka uporabe objekta.

Kadar se uporabi tehnično tehnološka rešitev, ki ni namenjena samo uporabniku, ki je podal vlogo za priključitev, temveč se del te rešitve uporabi za drugega uporabnika (enega ali več) oziroma za potrebe prenosnega sistema, se pri oceni vrednosti priključitve stroški razdelijo na način, da se za priključitev uporabnika, ki je podal vlogo za priključitev, upoštevajo samo stroški priključitve objektov, naprav in napeljav in zaplinjanja ter vsi drugi stroški, ki so potrebni izključno za priključitev tega uporabnika. Vsi ostali stroški, ki so potrebni za izvedbo takšne tehnično tehnološke rešitve, se razdelijo na drugega uporabnika (enega ali več) oziroma na prenosni sistem. Za delitev stroškov med uporabniki ali uporabniki in prenosnim sistemom se pri takšni tehnično tehnološki rešitvi za delitev stroškov pri skupnih elementih uporabi ključ delitve glede na pretočne karakteristike uporabnikov.

Pri priključevanju uporabnikov operater uporabi STE, če tehnično tehnološke zahteve to omogočajo.

Ekonomska doba

V izračunu ekonomske upravičenosti priključitve se upošteva referenčna ekonomska doba uporabe priključka 20 let.

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 4/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

Za leta, za katera uporabnik ni navedel uporabe priključka, se upošteva vrednost nič. Napovedana uporaba priključka po 20-ih letih se v izračunu ne upošteva.

Interna stopnja donosa

V izračunu ekonomske upravičenosti priključitve se kot interna stopnja donosa (ISD) upošteva stopnja reguliranega donosa na sredstva operaterja, ki jo določi Agencija za energijo v skladu s splošnim aktom, ki ureja metodologijo za določitev regulativnega okvira.

Dodatni prihodki

Dodatni prihodki so izračunani kot zmnožek vstopne ali izstopne tarifne postavke vstopne ali izstopne točke v Republiki Sloveniji s predvideno zakupljeno prenosno zmogljivostjo plina po letih.

Višina predvidene zakupljene prenosne zmogljivosti plina je vhodni podatek, ki ga operaterju v vlogi za izdajo soglasja za priključitev posreduje uporabnik sistema.

Dodatni stroški

Dodatni stroški operaterja so vsi operativni stroški, povezani z obratovanjem ter rednim in investicijskim vzdrževanjem, ki jih bo imel operater glede na izkustvena merila s podobno energetske infrastrukturo v zvezi z investicijo v ekonomski dobi uporabe priključka.

Operativne stroške plinovodnega objekta/priključka za tekoče leto se izračuna najkasneje v 30-ih dneh po sprejetju revidiranega letnega poročila, na podlagi povprečne vrednosti stroškov v treh predhodnih letih. Upoštevajo se dejanski stroški materiala, storitev, dela in drugi stroški, ki so neposredno povezani s priključitvijo, kot je to razvidno iz Priloge 2.

Operativni stroški so v izračunu ekonomske upravičenosti priključitve za plinovod izraženi v EUR na meter plinovoda oz. za postajo v odstotku od njene nabavne vrednosti.

Napovedana uporaba priključka

Obdobje in obseg uporabe priključka, ki ju v vlogi za izdajo soglasja za priključitev navede uporabnik, sta upoštevana v izračunu ekonomske upravičenosti priključitve.

Sorazmerni in nesorazmerni stroški

Priključitev je ekonomsko upravičena, če predvideni dodatni prihodki zadoščajo za pokritje vseh stroškov priključitve. Vse stroške priključitve, ki so ekonomsko upravičeni, nosi operater (sorazmerni stroški priključitve).

V primeru, da predvideni dodatni prihodki ne zadoščajo za pokritje vseh stroškov priključitve, ima uporabnik sistema pravico do priključitve le, če sam pokrije tisti del stroškov, ki ni pokrit s predvidenimi dodatnimi prihodki (nesorazmerni stroški).

Operater določi nesorazmerne stroške kot znesek, ki je potreben, da je v referenčni ekonomski dobi uporabe priključka v celoti upoštevana takšna pričakovana ISD investicije, kot znaša stopnja reguliranega donosa na sredstva operaterja.

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 5/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

PRISTOJNOSTI

5. člen

- a) VODJA SLUŽBE ZA INVESTICIJE je zadolžen za pripravo:
- izračuna ocene vrednosti priključitve po Prilogi 1 tega navodila,
 - izračuna operativnih stroškov plinovodnega objekta/priključka za tekoče leto po Prilogi 2 tega navodila,
 - izračuna ekonomske upravičenosti priključitve po Prilogi 3 tega navodila.
- b) POMOČNIK GLAVNEGA DIREKTORJA je zadolžen za potrditev ocene vrednosti priključitve v izračunu ekonomske upravičenosti priključitve po Prilogi 3 tega navodila.
- c) VODJA SLUŽBE ZA TRŽENJE IN REGULACIJO je zadolžen za potrditev vhodnih podatkov o tarifnih postavkah v izračunu ekonomske upravičenosti priključitve po Prilogi 3 tega navodila.
- d) DIREKTOR EKONOMSKEGA SEKTORJA je zadolžen za potrditev:
- izračuna operativnih stroškov plinovodnega objekta/priključka za tekoče leto po Prilogi 2 tega navodila,
 - izračuna ekonomske upravičenosti priključitve po Prilogi 3 tega navodila.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

6. člen

To navodilo začne veljati in se uporabljati naslednji dan po objavi v Obvestilih družbe Plinovodi d.o.o. Z dnem, ko začne veljati in se uporabljati to navodilo, preneha veljati »Navodilo za ugotavljanje ekonomske upravičenosti priključitve na prenosni sistem«, ki je bilo objavljeno dne 23. 10. 2020 v Obvestilih 13/20.

Vsi postopki izdaje soglasja za priključitev in s tem povezanim ugotavljanjem ekonomske upravičenosti priključitve na prenosni sistem, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega Navodila, se končajo v skladu s tem Navodilom.

Ljubljana, dne 23. 04. 2026

Glavni direktor

Matija Bitenc

E-šig ustvarjen za:
Matija Bitenc
Matija.Bitenc@plinovodi.si

Napredni e-šig s kvalificiranim podpisom
Imetnik potrdila: mSign
Datum e-šiga: 24.04.2026
Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030

Član Poslovodstva

Aleš Gruden

E-šig ustvarjen za:
Aleš Gruden
ales.gruden@plinovodi.si

Napredni e-šig s kvalificiranim podpisom
Imetnik potrdila: mSign
Datum e-šiga: 23.04.2026
Potek veljavnosti potrdila: 04.04.2030

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 6/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

Priloga 1:
OCENA VREDNOSTI PRIKLJUČITVE IN DINAMIKA GRADNJE

Priloga 2:
IZRAČUN OPERATIVNIH STROŠKOV PLINOVODNEGA OBJEKTA/PRIKLJUČKA ZA LETO »t«

Priloga 3:
UGOTOVITEV EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 7/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

Priloga 1:

OCENA VREDNOSTI PRIKLJUČITVE IN DINAMIKA GRADNJE

OBJEKT (PRIKLJUČEK):

UPORABNIK:

v EUR

	Ocena vrednosti	Dinamika gradnje			
		Že izvedeno	Leto 1	Leto 2	Leto n
POSTAJA - uporabnik 1					
PLINOVOD - uporabnik 1					
POSTAJA - uporabnik 2					
PLINOVOD - uporabnik 2					
POSTAJA - uporabnik »n«*					
PLINOVOD - uporabnik »n«*					
SKUPAJ POSTAJA					
SKUPAJ PLINOVOD					
»STE«**					
VSE SKUPAJ					

*Določi se delež ocene vrednosti, ki se nanaša na prenosni sistem.

**Določi se delež ocene vrednosti, ki se nanaša na sistemski tipski element (STE). STE je naprava, ki se uporablja pri tehnično tehnološki rešitvi priključevanja uporabnikov in je del prenosnega sistema.

Opis investicije:

V opisu se navedejo osnovni podatki, kot so dolžina, tlak in premer plinovoda; podatki o površini zemljišča in gabaritih plinovodnega objekta/priključka ter lokaciji priključka; karakteristike MRP, ki morajo vsebovati najmanj Q_{max} , tlačne redukcije, karakteristike plinomera, ... ; osnovni terminski plan, pričetek uporabe priključka; ostale posebnosti objekta/priključka;

Datum:

Pripravil:

Vodja Službe za investicije

 Plinovodi Povezani z energijo	NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM	Stran: 8/11 Datum: april 2026 Verzija: 2
---	---	--

Priloga 2:

IZRAČUN OPERATIVNIH STROŠKOV PLINOVODNEGA OBJEKTA/PRIKLJUČKA ZA LETO »t«

Služba za investicije

Datum:

A) Stroški materiala in storitev:

v EUR

OE	konto	Stroški materiala	t-1	t-2	t-3
15 SZ*	40204	Gorivo za pogon motorjev			
15 SZ*	40300	Nadomestni deli in material za vzdrževanje			
51 VC LJ	40300	Nadomestni deli in material za vzdrževanje			
52 ESV	40300	Nadomestni deli in material za vzdrževanje			
55 GV	40300	Nadomestni deli in material za vzdrževanje			
56 VC MB	40300	Nadomestni deli in material za vzdrževanje			
51 VC LJ	40400	Odpis drobnega inventarja			
52 ESV	40400	Odpis drobnega inventarja			
55 GV	40400	Odpis drobnega inventarja			
56 VC MB	40400	Odpis drobnega inventarja			
62 SM	40400	Odpis drobnega inventarja			
51 VC LJ	40401	Odpis drobnega inventarja brez zadolžitve			
52 ESV	40401	Odpis drobnega inventarja brez zadolžitve			
55 GV	40401	Odpis drobnega inventarja brez zadolžitve			
56 VC MB	40401	Odpis drobnega inventarja brez zadolžitve			
62 SM	40401	Odpis drobnega inventarja brez zadolžitve			
15 SZ*	40410	Odpis avtomobilskih gum			
Skupaj material:					

v EUR

OE	konto	Stroški storitev	t-1	t-2	t-3
52 ESV	41203	Vzdrževanje plinovodov in postaj			
52 ESV	41204	Vzdrževanje merilne opreme			
52 ESV	41290	Vzdrževanje druge opreme			
55 GV	41203	Vzdrževanje plinovodov in postaj			
56 VC MB	41203	Vzdrževanje plinovodov in postaj			
51 VC LJ	41203	Vzdrževanje plinovodov in postaj			
15 SZ*	41205	Vzdrževanje vozil			
31 VPD	41290	Vzdrževanje druge opreme			
Skupaj storitve:					
A	Stroški materiala in storitev skupaj:				

Delitev stroškov materiala in storitev na postaje in plinovode:

		t-1	t-2	t-3
	<i>Delež stroškov materiala in storitev - postaje (v %)</i>			
	<i>Delež stroškov materiala in storitev - plinovod (v %)</i>			
A1	Znesek stroškov materiala in storitev - postaje (v EUR)			
A2	Znesek stroškov materiala in storitev - plinovodi (v EUR)			

B) Stroški zavarovalnih premij:

		t-1	t-2	t-3
	Znesek zavarovalne premije (strojelom, potres, požar) v EUR			
	<i>Delež zavarovalne premije - postaje (v %)</i>			
	<i>Delež zavarovalne premije - plinovodi (v %)</i>			
B1	Zavarovalne premije - postaje (v EUR)			
B2	Zavarovalne premije - plinovodi (v EUR)			
B	Znesek zavarovalne premije skupaj (v EUR):			

Izračun operativnih stroškov - rekapitulacija:

		t-1	t-2	t-3
1	Operativni stroški skupaj v EUR (A+B)			
2	Znesek stroškov - postaje v EUR (A1+B1)			
3	Znesek stroškov - plinovodi v EUR (A2+B2)			
4	Skupna dolžina plinovodov v m			
5	Nabavna vrednost postaj s pripadajočo opremo in zemljiščem v EUR			
6=3/4	Operativni strošek na meter plinovoda v EUR			
7=2/5	Operativni strošek na postajo v %			
Operativni strošek na meter plinovoda za leto t (povprečje treh predhodnih let):		_____ EUR		
Operativni strošek na vrednost postaje za leto t (povprečje treh predhodnih let):		_____ %		

**Upoštevajo se stroški samo za vozila, namenjena vzdrževanju in obratovanju plinovodnega sistema.*

Pripravil:

Potrdil:
Direktor Ekonomskega sektorja

Vodja Službe za investicije

Priloga 3: UGOTOVITEV EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI PRIKLJUČITVE

Služba za investicije
Datum:

UPORABNIK:
PLINOVODNI OBJEKT (PRIKLJUČEK):

DATUM POPOLNE VLOGE:
ŠTEVILKA:

1.	Stroški priključitve skupaj 1.1+1.2 (v EUR):					
1.1	Postaja					
1.2	Plinovod					
	Stroški priključitve operaterja prenosnega sistema - sorazmerni stroški (v EUR)					
	Stroški priključitve uporabnika priključka - nesorazmerni stroški (v EUR)					
2.	Operativni stroški plinovodnega objekta/priključka (v EUR/leto):					
	Postaja					
	Plinovod					
3.	Tarifa za prenos plina za leto ____ v EUR/kWh/dan/leto):					
	Vstopna ali izstopna tarifna postavka za vstopno ali izstopno točko v RS za leto ____					
4.	Datum pričetka uporabe priključka (dan/mesec/leto):					
5.	Zakupljena prenosna zmogljivost (v kWh/dan/leto):					
LETO	Nm ³ /dan	kWh/dan	LETO	Nm ³ /dan	kWh/dan	
1.			11.			
2.			12.			
3.			13.			
4.			14.			
5.			15.			
6.			16.			
7.			17.			
8.			18.			
9.			19.			
10.			20.			
			*21.			

* v primeru, da vlagatelj ne predvideva začetka uporabe priključka dne 1.1. v prvem letu, se izpolni tudi 21. leto.

6.	Interna stopnja donosa - ISD (v %)	
----	------------------------------------	--

Plinovodi
Povezani z energijo

NAVODILO ZA UGOTAVLJANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI
PRIKLJUČITVE NA PRENOSNI SISTEM

Stran: 11/11
Datum: april 2026
Verzija: 2

Pripravil:

Potrditev tarifnih postavk:
Vodja Službe za trženje in regulacijo

Vodja Službe za investicije

Potrditev ocene vrednosti priključitve:
Pomočnik glavnega direktorja

Potrditev izračuna ekonomske upravičenosti priključitve:
Direktor Ekonomskega sektorja